

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Liberci dne 20. května 2023

Nadace Ivana Dejmala pomáhá ochraně přírody již 30 let

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody slaví v tomto roce 30. výročí od svého založení. Od té doby rozdělila na pomoc životnímu prostředí přes 32 milionů korun na stovky menších i větších projektů. Postupně se posouvalo její hlavní poslání od regionální záchrany ekologickou katastrofou zničených lesů Jizerských hor po dnešní stav, kdy podporuje projekty po celé republice s přesahem do zahraničí. Na začátku pomohly nadaci významné osobnosti a díky její činnosti se podařilo přinést do Jizerských hor první velké peníze na jejich záchranu. Nadace podporuje projekty na zvyšování biodiverzity lesa, nápravu vodního režimu krajiny přírodě blízkým způsobem a další výzkumné, ochranné a publikační projekty. Při této příležitosti přinášíme rozhovor s jedním ze zakladatelů a dosavadním předsedou správní rady Františkem Pelcem, který říká: „Přírodu chráníme a obnovujeme proto, že je krásná a že život bez ní není možný, byť se nám to někteří někdy pokouší namluvit.“

Nadace slaví významné výročí, co vedlo k jejímu založení?

Nadace vznikla v roce 1993 jako nadační fond, který se později transformoval na Nadaci pro záchranu a obnovu Jizerských hor. Jak sám název naznačuje, jejím hlavním posláním bylo přispět k ochraně a hlavně obnově krajiny Jizerských hor. Tu zdevastovala extrémně vysoká imisní zátěž z energetických zdrojů tzv. černého trojúhelníku (Sasko, Polsko, severní Čechy) a nešetrné a ekologicky nevhodné lesní hospodaření. Když jsem začátkem 90. let minulého století přišel pracovat do chráněné krajinné oblasti Jizerské hory, byl to stav opravdu tristní. Imisemi, kůrovcem a lesní těžbou zdevastované lesy na více než 100 km² – především na náhorní plošině nad 800 m n. m. Velkoplošné odtěžení zaměřené na záchranu dřevní hmoty pro národní hospodářství, a nikoliv na záchranu a obnovu lesa, ohrozilo samotnou integritu lesa jako vegetačního útvaru.

Byl názor na nápravu v té době jednotný?

Vztahy mezi lesníky i ochranáři přírody nebyly dobré. Zoufalý stav lesů byl dokonce někdy iracionálně dáván za vinu tehdy početně a mocensky nicotným profesionálním ochranářům přírody.

A jaký plán na záchranu místních lesů jste měli?

V té době jsme hledali strategii záchrany a obnovy ekologicky stabilnějších lesů přírodě bližšího charakteru z hlediska druhové, genetické a prostorové skladby. Nebylo to snadné. A hlavně nám pro přesvědčování o potřebě změny chyběly praktické příklady a jakékoliv peníze. Pamatuji si, že nám při přípravě lesních hospodářských plánů bylo vytýkáno, že chceme realizovat možná hezké, ale vzdušné zámky.

Co to znamenalo v praxi?

Na začátku 90. let jsme měli pro celou CHKO Jizerské hory k dispozici na praktickou ochranu přírody 10 000 Kč. Přestože jsme se pohybovali v jiném ekonomickém kontextu, bylo to zoufale málo a tyto peníze samozřejmě nestačily ani na obnovu hraničních cedulí. Připravili jsme strategický projekt záchrany a reprodukce původního genofondu lesních dřevin a jeho využití při obnově lesa. Ale na jeho nastartování jsme potřebovali stovky tisíc či spíše miliony tehdejších korun. Právě v tom nám založení nadace mělo pomoci. Přes všechny peripetie to nakonec byl a je úspěšný záměr. Do karet nám samozřejmě hrála určitá porevoluční euforie, a dokonce se nám podařilo uzavřít nezbytnou dohodu o spolupráci s tehdejšími státními lesy.

Kancelář: Matoušova 453/21, 460 01 Liberec 3
Sídlo: Vaňurova 465/20, 460 07 Liberec 3
Bankovní spojení: ČSOB, a.s. pobočka Liberec, č.ú. 346 35 88/0300
IČO: 467 460 30 | tel: 605 701 503 | e-mail: info@nadaceivanadejmala.cz
www.nadaceivanadejmala.cz

Kdo se založením nadace pomáhal?

Z osobností, které nadační projekt pomohly zásadním způsobem katalyzovat a rozvinout, vzpomenu alespoň tři klíčová jména. Libuše Moníková (německo-česká spisovatelka, zesnulá v roce 1998) nám v roce 1991 věnovala celou spisovatelskou cenu Adelberta von Chamissa, což bylo přes 23 000 tehdejších marek. Holandský univerzitní profesor českého původu Josef Fanta pomohl prosadit náš, na svou dobu (možná nekriticky vyjádřeno) revoluční projekt v holandské Nadaci prince Bernarda, od které jsme obdrželi v přepočtu více než 2 miliony Kč, tehdy skoro neuvěřitelné peníze. A od té doby jsme měli solidní pozici pro realizaci našich cílů. V dalším zcela klíčovém kroku nám pomohl Ivan Dejmala, bohužel již zesnulý porevoluční ministr životního prostředí, který nás povzbuzoval k účasti v soutěži o získání rozdělovaných výnosů malé kuponové privatizace určených k podpoře neziskového sektoru.

Co se Vám za těch 30 let povedlo?

Díky úspěšnému prezentování naší práce jsme nakonec postupně získali základní jmění okolo 45 milionů Kč včetně objektu na Jizerce, které vytvořilo pro naši činnost hierarchicky zcela jiné podmínky. Od té doby jsme rozdělili na ochranu přírody a projekty s ní související přes 32 milionů Kč. Protože jsme se podíleli na realizaci větších projektů, kde by žadatelé neměli na kofinancování, bylo množství peněz, které díky nám proudily na ochranu přírody, ještě větší. Přestože se naše nadace prioritně zaměřuje a zaměřovat bude na Jizerské hory, vyšli jsme z hranic tohoto regionu a podporujeme obnovu mokřadů, lesy a biodiverzitu i mimo toto pohoří. A nejen v České republice. V posledních letech pomáháme i dvěma národním parkům v Zambii, zemi, která má ještě velké části pokryté krásnou a divokou přírodou a má zájem na její ochraně, ale zoufale se jí nedostává peněz. Myslím, že v současnosti patříme k největším tuzemským nadacím zaměřeným na ochranu přírody.

Co byste vzkázal závěrem?

Na závěr mi ale dovoluňte poděkovat úplně všem, kdo za třicet let podpořili jakýmkoliv způsobem naši nadaci. Darem, slovem i další podporou. Vážíme si toho. Bez toho bychom ostatně ani nemohli psát naši veskrze úspěšnou historii. Moc díky! Přírodu chráníme a obnovujeme proto, že je krásná a že život bez ní není možný, byť se nám to někteří někdy pokouší namluvit.

To zní dobře, mohou Vaší činnosti lidé nějak pomoci?

Projekty na ochranu přírody a krajiny mohou lidé podpořit libovolným darem na náš bankovní účet 346 35 88/0300. Nebo můžou jít na náš web www.nadaceivanadejmala.cz a vybrat si konkrétní projekt, na jehož financování přispějí. Případně si v našem e-shopu mohou koupit některý z benefičních produktů, které jsme nově vydali. Startujeme tak kampaň „Za lesy! Za vodu! Za přírodu!“ a nákupem trika z organické a tedy udržitelné bavlny mohou lidé podpořit konkrétní oblast, na kterou výtěžek věnujeme.

RNDr. František Pelc (*1962)

Rodák z Turnova vystudoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1990-1995 vedoucí Správy CHKO Jizerské hory, poté ředitel Správy chráněných krajinných oblastí ČR. V letech 2002-2006 poslanec Parlamentu ČR, v letech 2007-2010 náměstek ministra životního prostředí. Dnes ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Spoluzakladatel a předseda správní rady Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody.

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody byla založena na své ustavující schůzi dne 12. 5. 1993 ještě pod původním názvem Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, a to osmi osobami působícími v regionu a s morální podporou mezinárodně uznávaných odborníků (prof. Jan Jeník, prof. Josef Fanta) a bývalých ministrů životního prostředí (Ing. Josef Vavroušek, prof. Bedřich Moldan, Ing. Ivan Dejmal). Vlastním popudem k založení nadace byla potřeba reagovat na aktuální kritický stav lesních ekosystémů Jizerských hor, rozpadajících se pod vlivem imisní zátěže a nevhodného lesního hospodaření. Nadace působila jako důležitý zdroj finančních prostředků, podporující nově pojaté strategie obnovy lesních ekosystémů. V této době se nadace zaměřila především na záchranu genofondu původních populací dřevin Jizerských hor, jeho využití při obnově ekologicky stabilních lesních ekosystémů, a významně tak přispěla k formulování dnešních východisek tzv. jemného hospodaření v lesích pod imisní zátěží. V tomto prvním období její činnosti byla zásadní významná podpora holandské nadace Prins Bernhard Fonds, Velvyslanectví Velké Británie a Severního Irsku a několika soukromých dárců.

Více informací: Ondřej Petrovský, ředitel Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody
tel.: 605 701 503 e-mail: petrovsky@nadaceivanadejmala.cz
www.nadaceivanadejmala.cz